

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Bc. Kryštofem Hornem v právní věci

žalobce: **D. P.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Petrem Janem Bakešem
sídlem U Olší 280, Velký Borek

proti
žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**
sídlem Zborovská 11, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2023,
č. j. 104644/2023/KUSK/OSŽPS/RAU,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2023, č. j. 104644/2023/KUSK/OSŽPS/RAU, a rozhodnutí Městského úřadu Brandýs nad Labem-Stará Boleslav ze dne 30. 6. 2023, č. j. MÚBNLSB-OD-111049/2022-SKRJA, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 9 800 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Petra Jana Bakeše, advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení rozhodnutí označeného v záhlaví (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný dle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (dále jen „správní orgán I.

stupně“) ze dne 30. 6. 2023, č. j. MÚBNLSB-OD-111049/2022-SKRJA (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobce shledán vinným ze spáchání přestupku provozovatele vozidla dle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění účinném do 30. 6. 2023 (dále jen „zákon o silničním provozu“), neboť v rozporu s § 10 odst. 3 téhož zákona nezajistil, aby při užívání jím provozovaného vozidla byly dodrženy povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích. Nezjištěný řidič měl dne 4. 11. 2022 v 20:40 h řídit žalobcem provozované vozidlo ve městě Brandýs nad Labem-Stará Boleslav rychlostí nejméně 101 km/h, ačkoliv je v uvedeném úseku nejvyšší dovolená rychlost jízdy stanovena obecnou právní úpravou na 50 km/h, čímž měl tento řidič porušit § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu. Za přestupek provozovatele vozidla byla žalobci uložena povinnost zaplatit pokutu ve výši 5 000 Kč a podle § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“) ve spojení s § 79 odst. 5 správního řádu a § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů uložena povinnost náhrady nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

2. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Jde tedy o žalobu projednatelnou.
3. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přihlížej v souladu se závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 - 46, č. 3528/2017 Sb. NSS, k zásadě vyjádřené ve větě druhé čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, vyhlášené pod č. 2/1993 Sb. (dále jen „Listina“).
4. Soud rozhodl o žalobě bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem vyslovili souhlas – žalobce výslovný, žalovaný implicitní (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Podstatný obsah správního spisu

5. Dne 7. 11. 2022 oznámila Městská policie Brandýs nad Labem-Stará Boleslav správnímu orgánu I. stupně, že se neznámý pachatel dne 4. 11. 2022 v 20:40 h ve městě Brandýs nad Labem-Stará Boleslav dopustil přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona o silničním provozu, neboť jako řidič osobního vozidla registrační značky X řídil po pozemní komunikaci v K. ulici ve směru jízdy z centra města toto vozidlo rychlostí 101 km/h (po odečtení maximální přípustné odchylky měřicího zařízení ve výši 4 km/h), ačkoliv nejvyšší povolená rychlost v daném úseku činila 50 km/h.
6. Ještě téhož dne zaslal správní orgán I. stupně žalobci coby provozovateli vozidla předvolání k podání vysvětlení za účelem zjištění skutečnosti, kdo byl uvedeného dne řidičem vozidla. Na to reagoval žalobce podáním ze dne 13. 11. 2022, v němž uvedl, že vozidlo registrační značky X dne 21. 10. 2022 prodal panu B. V., který od něj dostal plnou moc k zápisu změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel. K tomuto podání žalobce připojil kupní smlouvu a kopii řidičského průkazu pana V..
7. Na základě žalobcova podání zaslal správní orgán I. stupně dne 15. 11. 2022 předvolání k podání vysvětlení panu V.. Ten si zásilku s výzvou nepřevzal a byla mu doručena fikcí dne 1. 12. 2022. Dne 13. 12. 2022 se pan V. k podání vysvětlení nedostavil a na výzvu ani žádným

jiným způsobem nereagoval. Opětovnou výzvu k podání vysvětlení zaslal správní orgán I. stupně panu V. dne 24. 1. 2023. Doručena mu byla do vlastních rukou dne 1. 2. 2023. I tuto výzvu pan V. zcela oslyšel a dne 22. 2. 2023 se k podání vysvětlení nedostavil.

8. Dne 7. 3. 2023 správní orgán I. stupně věc týkající se přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona o silničním provozu usnesením odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě. Správní orgán I. stupně současně rozhodnutím ze dne 7. 3. 2023 uložil panu V. pořádkovou pokutu ve výši 1500 Kč za to, že se bez omluvy nedostavil k podání vysvětlení.
9. Příkazem ze dne 7. 3. 2023 uznal správní orgán I. stupně žalobce vinným ze spáchání přestupku provozovatele vozidla dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu a uložil mu pokutu ve výši 5 000 Kč. Proti tomuto příkazu podal žalobce v zákonem stanovené lhůtě odpor. Uvedl, že na snímcích pořízených radarem je viditelně zachycený jako řidič vozidla pan V., který byl v tu dobu již novým majitelem vozu. Podáním odporu došlo ke zrušení příkazu a správní orgán I. stupně pokračoval v řízení o přestupku provozovatele vozidla. V průběhu řízení žalobce namítal, že správní orgán I. stupně řízení o přestupku provozovatele vozidla zahájil předčasně, neboť disponoval relevantními informacemi o pravděpodobném řidiči, a měl tak vést řízení o jím spáchaném přestupku.
10. Argumentům žalobce správní orgán I. stupně nepřisvědčil a prvostupňovým rozhodnutím uznal žalobce opětovně vinným ze spáchání přestupku provozovatele vozidla. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce v zákonem stanovené lhůtě odvolání. Ani žalovaný však námitkám žalobce o tom, že se správní orgán I. stupně s vyvozením objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla ukvapil, nepřisvědčil a napadeným rozhodnutím prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

Obsah žaloby, vyjádření žalovaného a repliky žalobce

11. Žalobce v žalobě správním orgánům opětovně vytýká, že neučinily – navzdory tomu, že žalobce poskytl správnímu orgánu I. stupně hodnověrné informace o tom, kdo mohl být řidičem vozidla – *nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku* ve smyslu § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu, a že tak nemohly přestupek provozovatele vozidla projednat. Správní orgány dle žalobce pochybily též tehdy, pokud nehodnotily ani to, *„jakým způsobem vlastně mohl žalobce ovlivnit jednání pachatele protiprávního jednání, který se držbou a uhrazením kupní ceny stal majitelem a provozovatelem vozidla, se kterým byl spáchán přestupek, a který z důvodů na jeho straně nesplnil svou evidenční povinnost v registru motorových vozidel, a to navzdory dohodě s žalobcem.“*
12. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že není pravdou, že správním orgánům byla známa totožnost řidiče vozidla, nýbrž pouze totožnost nového vlastníka vozidla. Žalobce opomíjí fakt, že vozidlo mohla řídit i jiná osoba než jeho nový vlastník. Dle žalovaného postupoval správní orgán I. stupně správně, pokud po učinění dvou výzev zaslaných panu V. věc přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona o silničním provozu usnesením odložil a pokud zahájil řízení o přestupku provozovatele vozidla se žalobcem. Dále žalovaný vyjádřil názor, že jde jen k tíži žalobce, pokud spoléhal na to, že změnu provozovatele vozidla ohlásí nový vlastník vozidla.
13. V replice žalobce argumenty žalovaného odmítl a setrval na důvodech uvedených v žalobě.

Posouzení žaloby

14. V nyní projednávané věci se soud zabývá otázkou, zda správní orgány po právu učinily závěr o objektivní odpovědnosti žalobce coby provozovatele vozidla registrační značky X, se kterým jel správními orgány nezjištěný řidič dne 4. 11. 2022 po pozemní komunikaci ve městě Brandýs nad Labem-Stará Boleslav rychlostí více než dvojnásobně převyšující nejvyšší dovolenou rychlost 50 km/h. Žalobce správně podotýká, že přestupek provozovatele vozidla má subsidiární povahu a že jej správní orgán I. stupně může projednat pouze tehdy, pokud předtím učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, jehož znaky porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje (§ 125f odst. 5 zákona o silničním provozu). V žalobě pak žalobce dále naznačuje, že v inkriminovaný den vlastně provozovatelem vozidla už být vůbec neměl, neboť vozidlo krátce předtím prodal panu V., který byl dle jeho přesvědčení také řidičem vozidla a který měl na základě žalobcem vystavené plné moci požádat o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel. To pan V. neučinil, a žalobce tak nyní neprávem doplácí na protiprávní jednání tohoto nového vlastníka vozidla.
15. Soud předně uvádí, že pojem provozovatele vozidla je v § 2 písm. b) zákona o silničním provozu a § 2 odst. 15 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, vymezen na základě evidenčního principu. Postavení provozovatele vozidla a jeho odpovědnost za přestupek provozovatele vozidla podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu jsou spojeny se zápisem vlastníka nebo jiné osoby v registru silničních vozidel jako provozovatele vozidla, nikoli s pouhým vlastnictvím vozidla jako takovým. Je tedy nerozhodné, kdo je vlastníkem vozidla ve smyslu předpisů soukromého práva, podstatné je, kdo je jako provozovatel vozidla zapsán v registru silničních vozidel. Pokud žalobce k provedení přepisu vozidla zmocnil kupujícího, svěřil mu dobrovolně další osud stavu údajů zapsaných v registru vozidel, včetně údajů o provozovateli vozidla. Je nutno mít na paměti, že o svá práva je nezbytné dbát (v duchu zásady *vigilantibus iura scripta sunt* aneb zákony jsou psány pro bdělé). Jednání žalobce, který k provedení přepisu vozidla v registru silničních vozidel zplnomocnil kupujícího, lze tak označit přinejmenším za velice neobežrétné (rozsudek NSS ze dne 23. 7. 2019, č. j. 1 As 318/2018 - 41, č. 3917/2019 Sb. NSS).
16. Provozovatelem vozidla byl tedy v době spáchání přestupku stále žalobce, a právě jedině s ním proto také mělo být – pokud pro to ovšem byly splněny zákonné podmínky (k tomu ještě níže) – vedeno řízení o přestupku provozovatele vozidla. Soud v této souvislosti připomíná, že jedinou možností, jak se této objektivní odpovědnosti může provozovatel vozidla zprostit (mimo označení skutečného řidiče), je liberace podle § 125f odst. 6 zákona o silničním provozu. Odkazované ustanovení stanoví dva liberační důvody, a to jestliže provozovatel vozidla prokáže, že v době před porušením povinnosti řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích (i) bylo vozidlo, jehož je provozovatelem, odcizeno nebo byla odcizena jeho tabulka s přidělenou státní poznávací značkou [§ 125f odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu], anebo (ii) podal žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel [§ 125f odst. 6 písm. b) téhož zákona]. Z jiných než uvedených liberačních důvodů (např. samotné změny vlastnictví bez následného nahlášení v registru vozidel) není zproštění odpovědnosti provozovatele vozidla možné, neboť uvedené důvody nelze rozšiřovat na rámec zákona (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2014, č. j. 1 As 131/2014 - 45).
17. Nyní se však soud musí zabývat otázkou, zda se správní orgány při vyvození objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla skutečně neukvapily a zda poté, co jim žalobce poskytl

součinnost, učinily *nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku*. Výkladem tohoto pojmu obsaženého v § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu se NSS ve své judikatuře opakovaně zabýval, své závěry přitom výstižně shrnul např. v rozsudku ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015 - 46: „Šlo by proti smyslu úpravy správního deliktu provozovatele vozidla vyžadovat po správních orgánech rozsáhlé kroky směřující k určení totožnosti přestupce, nemají-li pro takové zjištění potřebné indicie a případné označení řidiče provozovatelem vozidla k výzvě podle § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu zjevně nevede, resp. nemůže vést k nalezení a usvědčení pachatele přestupku. Budou-li mít správní orgány (ať již na základě označení řidiče provozovatelem vozidla nebo na základě jiných skutkových okolností) reálnou příležitost zjistit přestupce, musí se o to pokusit. (...) Naopak pokud provozovatel vozidla k výzvě správního orgánu označí za řidiče osobu, kterou nelze dohledat nebo se jí nedaří doručovat, případně označí osobu, která odepře podání vysvětlení z důvodu podle § 60 odst. 1 věty za středníkem zákona o přestupcích (srov. citovaný rozsudek 3 As 7/2014 - 21), nebo dochází-li k řetězení označených osob (označený řidič označí dalšího řidiče atd.), je podmínka učinění nezbytných kroků ve smyslu § 125f odst. 4 zákona o přestupcích (NSS míní zjevně zákon o silničním provozu – pozn. soudu) naplněna a správní orgán po odložení či zastavení řízení o přestupku projedná správní delikt (s účinností od 1. 7. 2017 přestupek provozovatele vozidla – pozn. soudu).“

18. NSS ve své další judikatuře zdůraznil taktéž nezbytnost zohlednění konkrétních okolností posuzovaného případu a uvedl, že je především třeba velmi důsledně odlišovat případy, které prokazatelně naplňují znaky obstrukčního jednání ze strany provozovatele vozidla, resp. jeho opakovaně takto jednajících zástupců (srov. rozsudky NSS ze dne 16. 6. 2016, č. j. 6 As 73/2016 - 40; ze dne 23. 11. 2016, č. j. 2 As 249/2016 - 39; ze dne 13. 4. 2017, č. j. 10 As 324/2016 - 46; či ze dne 24. 7. 2018, č. j. 5 As 41/2016 - 47), od těch případů, v nichž ke zneužití práva zjevně nedochází. Je tak třeba především odlišit případy, ve kterých provozovatel vozidla neuvede (i) dostatečné množství osobních údajů konkrétní osoby, aby ji bylo možné identifikovat a kontaktovat, popřípadě uvede údaje smyšlené či falešné, nebo (ii) jde o provozovatele, respektive jejich zástupce, kteří opakovaně jednají v podobných věcech tak, že například uvádějí řidiče cizí národnosti s doručovací adresou mimo Českou republiku, kterým se nedaří doručovat).
19. V nyní projednávané věci žalobce sdělil správnímu orgánu I. stupně úplné a dostatečné údaje o konkrétní osobě s doručovací adresou na území České republiky. Nic nenasvědčuje tomu – a správní orgány to ani netvrdí – že by se jednalo o obstrukční či zneužívající taktiku s cílem vyhnout se postihu za přestupek provozovatele vozidla. Žalobce naopak uvedl plausibilní a řádně doložené tvrzení, že vozidlo registrační značky výše specifikované jen nedlouho před spácháním přestupku prodal jiné osobě, přičemž ta tak v inkriminované době mohla být s velkou měrou pravděpodobnosti řidičem vozidla, a tedy i přestupcem.
20. Situací, kdy žalobkyně (provozovatelka vozidla) doložila prodej vozidla, jakož i veškeré potřebné údaje k jeho kupci a věrohodně tvrdila, že vozidlo mohl řídit právě on, se NSS zabýval v rozsudku ze dne 13. 1. 2020, č. j. 9 As 260/2018 - 21. NSS dospěl k závěru, že nebylo naplněním nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku pouze jediné doručení předvolání k podání vysvětlení, na něž označená osoba nereagovala. Jednalo se o situaci, kdy správní orgán označené osobě zaslal výzvu k podání vysvětlení, která jí však byla doručena fikcí, přičemž tuto písemnost nebylo možné ani poté vložit do schránky, neboť adresát žádnou schránku neměl. Správní orgán pak již žádné další kroky ke zjištění pachatele přestupku neučinil, a jelikož se provozovatelem vozidla označená osoba nedostavila k podání vysvětlení, věc odložil. NSS uvedl, že kromě opětovného pokusu o doručení předvolání k

podání vysvětlení se nabízela „možnost předvedení dotčené osoby v souladu s § 137 odst. 1 správního řádu, ve spojení s § 60 správního řádu, pokud by se na předvolání bez omluvy a dostatečného důvodu nedostavila“. Zdůraznil přitom, že při takovém postupu by samozřejmě bylo nezbytné šetřit základní práva předvolané osoby, především princip zákazu sebeobviňování či sebeusvědčování, který plyne z interpretace čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 1849/08, který se týkal uložení pořádkové pokuty za nedostavení se k podání vysvětlení; k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 23. 4. 2015, č. j. 3 As 8/2015 - 23). NSS dále dodal, že obecně by sice bylo možné předvedení chápat jako postup nad rámec *nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku*, avšak právě s ohledem na specifické skutkové okolnosti projednávaného případu (žalobkyně doložila prodej předmětného vozidla jiné osobě a poskytla k ní veškeré dostupné kontaktní údaje), zde takový postup přicházel v úvahu.

21. Např. v rozsudku ze dne 25. 3. 2020, č. j. 9 As 311/2018 - 27, se pak NSS zabýval situací, kdy dle tvrzení provozovatele vozidla (autopůjčovny) byla řidičem vozidla osoba žijící v zahraničí uvedená v nájemní smlouvě. Ta si zásilku převzala, na výzvu zaslano správním orgánem však nijak nereagovala. S ohledem na skutečnost, že si osoba písemnost převzala, nebylo dle NSS na místě ihned po té, kdy na výzvu nereagovala, zanechat všech dalších kroků a bez dalšího přistoupit k odložení věci a zahájit řízení s provozovatelem vozidla. Dle NSS správním orgánům nic nebránilo, aby s ohledem na daný skutkový stav využily všech přípustných procesních nástrojů, včetně uložení pořádkové pokuty a kontaktovaly označeného řidiče opakovaně, případně s přihlédnutím k dostupným důkazům rovnou zahájily řízení o podezření ze spáchání přestupku.
22. V rozsudku ze dne 9. 10. 2019, č. j. 9 As 346/2018 - 22, NSS k otázce naplnění požadavku na učinění nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku uvedl, že krom předestření některých obecně platných závěrů se ve většině případů jedná o zcela individuální posouzení konkrétní situace, přičemž se v nich zohledňují jemné nuance každého konkrétního skutkového stavu.
23. V nyní projednávané věci dospěl soud k závěru, že správní orgány *nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku* neučinily. Správní orgán I. stupně sice pana V. dvakrát obeslal, přesto však měl dle názoru zdejšího soudu provést – slovy judikatury NSS (srov. výše citované rozsudky č. j. 9 As 260/2018 - 21 a č. j. 9 As 346/2018 - 22) – ještě další „*smysluplný úkon reálně směřující ke zjištění pachatele přestupku*“. To jednak s ohledem na to, že žalobce doložil prodej předmětného vozidla jiné osobě a poskytl k ní veškeré dostupné kontaktní údaje (a bylo tak velmi pravděpodobné, že jen několik dní po koupi vozidla byl řidičem právě tento nový vlastník), ale rovněž i s přihlédnutím k závažnosti přestupku, kterého se tento nezjištěný řidič dopustil. Přestupek, který měl nezjištěný řidič spáchat – překročení rychlosti v obci o více než 40 km/h (resp. dokonce o více než 50 km/h), představuje společensky vysoce nebezpečné jednání, což se v zákoně o silničním provozu odráží v sankcích, které příslušný správní orgán za spáchání tohoto přestupku pachateli ukládá. Kromě pokuty v rozmezí 5 000 – 10 000 Kč (resp. dokonce 7 000 – 25 000 Kč dle právní úpravy účinné od 1. 1. 2024) uloží správní orgán za spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 rovněž správní trest zákazu činnosti na dobu 6 - 12 měsíců (resp. dokonce 6 - 18 měsíců dle právní úpravy účinné od 1. 1. 2024). V bodovém hodnocení řidiče pak evidenční orgán za tento přestupek přičítá pachateli 5 bodů (resp. dokonce 6 bodů dle právní úpravy účinné od 1. 1. 2024). Protože se jedná o přestupek, za který se ukládá zákaz činnosti, není možné jej projednat příkazem na místě [§ 125e odst. 2 zákona o silničním provozu], tj. zjednodušeným

procedurálním postupem, jehož účelem je rozhodnutí o méně závažných a skutkově jednoduchých přestupcích. V případě přestupku spáchaného v nyní řešené věci nezjištěným řidičem není ani možné využít režim § 125h zákona o silničním provozu, podle kterého správní orgán po zjištění nebo oznámení přestupku nejprve vyzve provozovatele vozidla k uhrazení určené částky, a umožní mu tak, aby věc byla vyřízena zcela mimo přestupkové řízení – po zaplacení určené částky totiž správní orgán nepátrá po pachateli přestupku a věc odloží [§ 125h odst. 5 zákona o silničním provozu].

24. Právě fakt, že zákonodárce nedovoluje závažný přestupek, za který správní orgány ukládají správní trest zákazu činnosti, zákonem předvídaným způsobem v podstatě „sprovodit ze světa“ (tj. odložit jej v režimu § 125h zákona o silničním provozu), je dle soudu projevem vyššího veřejného zájmu na tom, aby byl pachatel tohoto přestupku odhalen a aby mu byl uložen zákonný trest. Poté, co správní orgán zjistí nebo je mu oznámen takovýto přestupek, tak musí rovnou pátrat po jeho pachateli. Teprve pokud správní orgán po *učinění nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku* nezjistí skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, resp. pokud již obviněnému z přestupku neprokáže spáchání skutku, věc odloží, resp. již zahájené řízení o přestupku zastaví a projedná přestupek provozovatele vozidla.
25. V případě přestupků, na které není pro jejich závažnost možné aplikovat režim § 125h zákona o silničním provozu, se pak dle názoru soudu také zesilují nároky na správní orgán při provádění oněch *nezbytných kroků*, a ten tak musí vyvinout větší míru úsilí směřující k odhalení řidiče vozidla. Jinými slovy, zatímco například v případě bagatelních přestupků (typicky nedovolené parkování či nepatrné překročení nejvyšší dovolené rychlosti) ustupuje veřejný zájem na potrestání pachatele přestupku do pozadí a provozovateli vozidla je *de facto* nabídnuto beneficium v podobě odložení věci oproti uhrazení určené částky [která je poměrně nízká – je stanovena pouze ve výši jedné poloviny dolní hranice sazby pokuty, kterou lze uložit příkazem na místě za přestupek (srov. § 125h odst. 2 zákona o silničním provozu)], v případě závažných dopravních přestupků veřejný zájem na potrestání pachatele přestupku převládá nad rychlým a hospodárným vyřešením věci, které režim upravený v § 125h zákona o silničním provozu skýtá.
26. S ohledem na výše uvedené je soud názoru, že v nyní projednávané věci měl správní orgán I. stupně vyvinout větší úsilí směřující ke zjištění pachatele přestupku, a pokud žalobcem označená osoba na celkem dvě výzvy, které jí správní orgán I. stupně doručil (přičemž s druhou výzvou se pan V. prokazatelně seznámil), nereagovala, měl k tomu využít svůj mocenský potenciál a pokusit se od ní získat vysvětlení za pomoci donucovacích prostředků, které měl dle správního řádu k dispozici. Ve světle judikatury NSS výše vzpomínané tak soud uvádí, že se nabízelo nechat označenou osobu předvést, popř. jí uložit pořádkovou pokutu za to, že se bez náležité omluvy nedostavila na předvolání ke správnímu orgánu. To sice správní orgán I. stupně učinil, ovšem za situace, kdy pana V. znovu již nepředvolával a kdy v tentýž den, kdy uložil pořádkovou pokutu, věc přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 odložil. Uložená pokuta tak *ipso facto* povahu donucovacího prostředku ani neměla.
27. Soud shrnuje, že s ohledem na výše konstatované specifické okolnosti daného případu ani dvě výzvy zaslané žalobcem označené osobě nenaplnovaly požadavek na učinění nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku ve smyslu § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu, a správní orgán I. stupně tak měl za účelem získání vysvětlení od pana V. využít ještě dalších zákonných prostředků. Soud si dokáže představit, že by dvě oslyšené výzvy označeným řidičem aproboval v případě bagatelního dopravního přestupku, za který hrozí pachateli

pouze nízká pokuta. Zcela jistě by pak takovéto úkony správního orgánu považoval za dostačující i tehdy, pokud by provozovatel vozidla za řidiče označil osobu žijící v cizině – tím spíše, pokud by se této osobě nedařilo doručovat a pokud by jednání provozovatele nasvědčovalo pouhým obstrukcím. Nynější případ je však značně odlišný a po individuálním posouzení konkrétní situace (srov. opětovně rozsudek NSS č. j. 9 As 346/2018 - 22) soud dospěl k závěru, že se správní orgány při vyvození objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla vskutku unáhly.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

28. S ohledem na zjištěnou vadu nezákonnosti napadeného rozhodnutí soud toto rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Současně jsou dány i důvody pro zrušení prvostupňového rozhodnutí podle § 78 odst. 3 s. ř. s., a to s ohledem na to, že vůbec nebyly splněny podmínky pro zahájení řízení o přestupku provozovatele vozidla (žalobce před vydáním příkazu sdělil plausibilní údaje o totožnosti skutečného řidiče, které správní orgán I. stupně dostatečným způsobem neproověřil) a ani prvostupňové rozhodnutí tedy nemělo být vydáno.
29. Správní orgány řízení s žalobcem zastaví. Tím též odstraní překážku litispendence vyjádřenou v § 125g zákona o silničním provozu. Jak uvedl soud v rozsudku ze dne 8. 12. 2021, č. j. 50 A 2/2021-25, bod 31, „[t]oto ustanovení správnímu orgánu neupírá možnost, aby své procesní pochybení učiněné před zahájením řízení o přestupku provozovatele vozidla náležitým procesním postupem zhojil [srov. např. rozsudky NSS ze dne 13. 1. 2020, č. j. 9 As 260/2018 - 21, bod 26, či ze dne 26. 5. 2020, č. j. 10 As 315/2018 - 32, bod 17, v nichž NSS naznačil možný postup správních orgánů, které před zahájením řízení o přestupku provozovatele vozidla dostatečně nezjistily totožnost pachatele přestupku]. Dle soudu je nutno § 125g zákona o silničním provozu chápat v tom smyslu, že brání tomu, aby souběžně vedena řízení o přestupku provozovatele vozidla a řízení o přestupku pro porušení „stejně“ povinnosti řidiče vozidla, nikoliv však v tom smyslu, že by jednou zahájené řízení o přestupku provozovatele již navždy uzavíralo cestu k případnému zahájení řízení o přestupku řidiče (jak zjevně předpokládá žalobce). Jestliže je řízení o uložení pokuty za přestupek provozovatele ukončeno, pak tím překážka zahájeného řízení ve smyslu § 125f zákona o silničním provozu odpadá, a jestliže jde zároveň o ukončení bez meritorního posouzení, pak zároveň není založena ani překážka [rei administratae] ve vztahu k samotnému přestupku, tudíž nic nebrání tomu, aby se otázka přestupku řidiče „znovuotevřela“. Proto dojde-li například k odložení věci bližší neurčeného řidiče, pak tím ve vztahu k tomuto řidiči nevzniká překážka věci rozhodnuté, a tedy není vyloučeno, aby vůči danému řidiči bylo v budoucnu zahájeno řízení o přestupku, jestliže by ve vztahu k němu vyšly později najevo nějaké relevantní informace (například údaje o jeho totožnosti). Jestliže by v mezidobí (tj. v době mezi odložením věci a získáním relevantních informací) již došlo k zahájení řízení vůči provozovateli, pak v takovém případě by se muselo nejprve rozhodnout o zastavení tohoto řízení podle § 66 odst. 2 in fine správního řádu (neboť § 86 zákona o odpovědnosti za přestupky neobsahuje zvláštní důvod pro případ odpadnutí důvodu řízení), přičemž okamžikem právní moci takového rozhodnutí (usnesení) by současně došlo k „procesnímu odklizení“ překážky podle § 125g zákona o silničním provozu, a tedy by byla otevřena cesta k zahájení řízení proti řidiči.“ Další postup správních orgánů povede – s přihlédnutím k § 125g odst. 3 zákona o silničním provozu – k odstranění vady spočívající v neučinění dostatečných kroků vůči označenému řidiči, při kterých zejména zváží možnost žalobcem označenou osobu – nedostaví-li se po dalším předvolání k podání vysvětlení dobrovolně – předvést. Na tomto místě soud znovu akcentuje povinnost šetřit základní práva předvolané osoby, především princip zákazu sebeobviňování či sebeusvědčování. Teprve pokud řízení vůči řidiči nakonec zahájeno

nebude, je možno jej opět vést vůči žalobci jako provozovateli, pochopitelně s přihlédnutím k běhu promlčecí doby přestupku (srov. též rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2023, č. j. 4 A 45/2022-28).

30. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalobci soud přiznal právo na náhradu nákladů řízení v celkové výši 9 800 Kč. Tato částka sestává ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč a nákladů na zastoupení ve výši 6 800 Kč. Náklady na zastoupení tvoří odměna za dva účelné úkony právní služby po 3 100 Kč [převzetí a příprava zastoupení a sepsání žaloby – § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)] a dvě paušální částky jako náhrada hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Repliku soud jako účelný úkon právní služby nevyhodnotil, neboť nad rámec žaloby neobsahuje žádná nová pro věc zásadní tvrzení. Soud ověřil, že zástupce žalobce není plátcem daně z přidané hodnoty. Náhradu nákladů řízení uložil soud žalovanému zaplatit žalobci ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 ve spojení s § 55 odst. 5 s. ř. s.) k rukám zástupce žalobce, který je advokátem (§ 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. dubna 2024

JUDr. Bc. Kryštof Horn v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.